

**Naenia Alouisii Cippici de clarissimo adolescente Petro Rhiario, Sixti
summi pontificis nepote**

Frustra igitur dites superis attollimus aras
 Et damus arsuris thura cremanda focus;
 Frustra legiferi seruamus iussa Lycurgi
 Cumque sua colimus simplicitate fidem.
 Parcite, caelestes, uos cogitis impia uatem
 Dicere: non homines, non habet ira deos.
 Cur totiens uideo confundi sacra profanis
 Ultimaque in summo prima sedere gradu?
 Cur semper meliora cadunt primosque sub annos
 Deficiunt, cupias uiuere si qua diu? 5
 Sic Paris amplexu tenerae languebat amicæ
 Haemoniis Hector cum traheretur equis;
 Iam Styga Pelides et magnus uiserat Ajax,
 Thersites Phrygia laetus agebat humo.
 Et nunc, heu facinus! uiuant cum mille nocentes,
 Tres in te, Rhiari, ius habuere deae,
 Et cadiſ ante diem, patris procul hospes ab oris,
 Picentum et per te redditæ terra nocens.
 Heu, modo ad Euganeam Troiani Antenoris urbem
 Fecerat ingenii quanta pericla sui! 10
 Ille et pontificum et ciuilia iura tenebat
 Stabat et Aonii primus in arce iugi.
 Euocat a studiis Sixtus, torpere nepotem
 Tam longum uita deside turpe ratus.
 Iamque et purpurei sperabat dona galeri
 Et si quid Petri regia maius habet 20
 Spes hominum; medio in cursu, dum pergit ad Vrbem,
 Tristia in ignota fata peregit humo.
 Non soror aut mater miserabilis affuit aegro
 Et tulit ad surdos ultima uota deos; 30
 Non animam patulo fugientem exceptit hiatu,
 Condidit aut oculos composuitue caput,

2 arsuris; arsuras *MS*; cremanda: *cremenda MS 13 magnus corr. scriba ipse ex magnis*
20 pericla: *pericula MS*

Oscula non carpsit sensitque nouissima uerba;	
Quis scit an et fati tempore laeta fuit?	
Certe laeta fuit: quid enim non indeole tanta	35
Gaudeat et festum nescia tempus agat?	
Non tamen Elysias indeploratus ad umbras	
Desiliit; mater, desine maesta queri.	
Nondum oculi, nondum comitum infelia cessant	
Brachia: adhuc gemitu cuncta furente sonant.	40
Cuncta sonant gemitu, reboat ululatibus aer,	
Adiuuat et luctu publica damna suo.	
Attoniti mussant, lucemque odere sodales	
Immitesque deos implacidosque uocant.	
Nec minus ignoti lugent ad funera busti	45
Si soror aut illic astitit ulla parens,	
Atque hostes capta tamquam bacchentur in urbe,	
Nec iuuenes lacrimis, nec caruere senes.	
Quin etiam ad tumulum scissa Tritonia palla	
Venit, et obtuso pectore maesta Venus,	50
Vtraque sparsa leues per candida colla capillos	
Vtraque purpureas ungue notata genas.	
Sed primum subito uelut obriguere dolore	
Nullaque sunt gemitus uerba secuta suos;	
Mox, ubi uerba dolor laxauit, prima Dione	55
Incepit tales ore tenere modos:	
“Tene ego, care puer, te nunc ego, parue, iacentem	
Aspicio? An fallit lumina mea furor?	
Non fallit: liquet, ecce liquet; nosco ardua colla	
Impubesque genas sidereumque caput.	60
Nosco manus, nosco faciem uultusque uerendos	
Solaque quas finxi composuique comas.	
Quid tamen, infelix, prodest tibi gratia nostri?	
Heu, quantum uobis, tristia fata, licet!	
Cur mea, crudeles, renouatis uulnera, Parcae,	65
Dilectumque iterum sauciata inguen aper?	

37 indeploratus: inde ploraturus *MS 41* reboat *MS sic*; *cum metrice praestet* reboatque

46 astitit: astitit *MS 47* bacchentur: bacharentur *MS 50* obtuso: attaso *MS 53* uelut: uelud *MS 66* iterum: iter *MS*

Nunc demum nobis perit Cynareius ardor,
 Nunc demum uideor uilis et orba mihi.
 Per te celsus Eryx, per te mihi Troius heros,
 Et meus, heu! per te saluus Adonis erat. 70
 At saltem implesset - decor hic quoque debuit - annos,
 Omnia si fuerat orta necesse mori!
 Vix tribus addiderat medium trieterida lustris,
 Extremum et fati uidit adesse sui.
 Scinde arcus, extingue faces, infauste Cupido, 75
 Et sonet ex umeris nulla pharetra tuis.
 Vos quoque fas pueri, Charites, in funere nostri
 Tundere tergemina pectora nuda manu."
 Talia clamabat Cytherea, et talia Pallas
 Intulit, anguifera pectus operta coma:
 "Parce, quid immisces te luctibus, inuida, nostris 80
 Extendisque tuas in mea iura manus?
 Parce, Venus: meus ille, meus! De matre cadentem
 Prima tuli manibus sustinuique meis.
 Prima sacrum tinxi pectus moresque pudicos
 Totque animi dotes ingeniumque dedi. 85
 Vnde suis illi grauitas maturior annis?
 Vnde sonor tenero tantus in ore fuit?
 Scilicet illa fides atque illa modestia praecox
 Tantaque te probitas erudiente uenit!
 Imperiis parere tuis an forte necesse est 90
 Cui sua natuum fata dedere decus?
 Thesides formosus erat, formosus et ille
 Obiecit Lyciae quem Stheneboea ferae.
 Nec tuus hos, quamuis tentaueris, ignis adussit,
 Propositique fuit uictor uterque sui. 95
 Vtque tuas reliqui metuant recolantque sagittas,
 Quid tamen in Sixti sanguine iuris habes?
 Scandere in has sedes (licet importuna) uereris,
 Ianua Acidalio non patet illa pedi;
 Quac domus aethereo par assurrexit Olympo 100
 Nempe erat illecebris instituenda tuis!"

72 fuerat: *productio metrica* 88 sonor: sonos MS 93 Thesides: Te fides MS 94 Stheneboea: saenoea MS 97 recolantque: colantque MS

- Plura locuturam Venus occupat, atque uicissim
 Iurgia pro tumulo pro lacrimisque cadunt.
 Interea uili corpus caeleste sepulcro 105
 Conditur et parua contumulatur humo
 Ille quidem dignus Mausoli in mole iacere;
 Sed fuit ad cultus uena parata loci.
 Heu heu, quanta iacet tam paruo in cespite uirtus!
 Non solum hac tegitur uile cadauer humo; 110
 Tecum omnis, Rhiari, est probitas, tecum ille sepultus
 Virgineus socia cum grauitate pudor,
 Doctorumque fauor, spes et certissima uatum
 Et reliquum ingenii quicquid in orbe fuit.
 O mihi si molles animaret dextra figuras 115
 Et duraturum fingere nosset opus,
 Tristis Apelleis struerem solacia chartis,
 Leuis et expressum te mihi cera daret,
 Et nunc in Libyco similis mihi dente niteres
 Et nunc Mentorea uiuus in aere fores. 120
 Sed quoniam nobis hoc inuida fata negarunt
 Et praeter nugas nil mea reddit humus,
 Quod datur, aeternum memori cantabere Musa
 Et sine te crescat pagina nulla mihi.

107 quidem: qui *MS*; Mausoli: mausolei **108** Sed... loci *ita MS*; *locus subobscurus*,
fortasse intellegendus ut sequitur: uena loci, *id est uiscera ipsa terrae in loco mortis*,
parata, id est fato data erant ad cultus corporis defuncti. **119** niteres: niteris *MS* **120** uiuus:
uiuus MS **123** cantabere: cantaberi *MS*